

Spoleczny Ruch Przeciwtytoniowy w Wielkopolsce

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa wielkopolskiego od lat prowadzi różnorodne działania o tematyce antytytoniowej w oparciu o obowiązujące dokumenty: ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z późn. zm.), która określa politykę zdrowotną, społeczną i ekonomiczną zmierzającą do zmniejszania używania wyrobów tytoniowych, Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 lutego 2010r. i Europejski Kodeks Walki z Rakiem.

Wszystkie działania miały i mają na celu zwiększenie poziomu wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu wśród społeczeństwa, zwiększenia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych, wskazanie dzieciom i młodzieży asertywnych zachowań wobec osób palących papierosy w ich obecności oraz zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu wśród populacji osób dorosłych. Wszystkie działania realizowano przy wykorzystaniu materiałów informacyjno-edukacyjnych wydawanych przez: Ministerstwo Zdrowia, Główny Inspektorat Sanitarny, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu, Państwowy Zakład Higieny w Warszawie, Fundację „Promocja Zdrowia” w Warszawie, Centrum Onkologii – Instytut Marii Skłodowskiej Curie w Warszawie, Światową Fundację ds. Walki z Chorobami Płuc z pomocą finansową Fundacji Bloomberg, Społeczny Komitet Walki z Gruźlicą i Chorobami Płuc, Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej – Oddział Terenowy w Poznaniu, Społeczny Komitet Zwalczenia Palenia Tytoniu, Polskie Towarzystwo Przeciwtytoniowe Oddział w Poznaniu.

Materiały informacyjno-edukacyjne wykorzystywane były na wszystkich poziomach w placówkach nauczania, w zakładach służby zdrowia, oraz wśród społeczności lokalnej w organizowanych przez pracowników ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia punktach informacyjno – edukacyjnych podczas lokalnych imprez i festynów.

Spoleczny Ruch Przeciwtytoniowy.

Na przestrzeni lat rozwijał się w Poznaniu i w Wielkopolsce Społeczny Ruch Przeciwtytoniowy. Początki Ruchu Przeciwtytoniowego łączą się nierozdzielnie z dr med. Józefem Granatowiczem, wybitnym lekarzem społecznikiem, wieloletnim dyrektorem Szpitala Miejskiego im. F. Raszei w Poznaniu.

dr J. Granatowicz

Już w 1960 roku był jednym z organizatorów Krajowej Komisji ds. Zwalczenia Palenia Tytoniu oraz Społecznego Komitetu Zwalczenia Palenia Tytoniu w Warszawie. Z jego inicjatywy w 1964 roku powstaje w Poznaniu Oddział tego Komitetu, jako pierwszy Oddział tego typu w kraju. Do Zarządu Komitetu weszli profesorowie poznańskich uczelni, przedstawiciele lokalnych władz i organizacji społecznych. W niedługim czasie włączył się w działania Dział Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu. Nawiązano wtedy współpracę z codzienną prasą i redakcjami niektórych czasopism. Dr Józef Granatowicz był autorem wydanych wtedy kilku broszur min. „Jak odzwyczaić się od palenia tytoniu” „Rak płuca i palenie tytoniu”. W 1971 roku dr J. Granatowicz skierował do Sejmowej Komisji Zdrowia Memoriał dotyczący podjęcia działań dla ograniczenia i zmniejszenia ujemnych skutków palenia tytoniu. Memoriał pozostał bez echa. Ważnym wydarzeniem był udział dr J. Granatowicza w III Światowej Konferencji o tematyce „Zdrowie a Palenie Tytoniu” w 1975 roku w Nowym Jorku w USA. Dr J. Granatowicz prowadził ożywioną działalność przeciwtytoniową, aż do momentu śmierci to jest do roku 1978.

W 1979 roku nowym Prezesem Oddziału został prof. dr Aleksander Zakrzewski, którego wspierał czynnie jego zastępca prof. dr Eligiusz Preisler.

prof. dr A. Zakrzewski

W tym samym roku w Warszawie Polski Komitet ds. Zwalczenia Palenia Tytoniu został przekształcony w Polskie Towarzystwo Przeciwtytoniowe.

W programie działania pierwsze miejsce zajmowała popularyzacja wiedzy wśród dzieci, młodzieży i studentów.

Organizowano liczne prelekcje, dyskusje, konkursy, przeprowadzano badania ankietowe, których wyniki referowano w 1984 i 1985 roku w Łodzi. Co roku organizowano konferencje naukowo-szkoleniowe (aż do roku 2006) głównie dla nauczycieli i szkolnej służby zdrowia.

Po śmierci prof. A. Zakrzewskiego pałeczkę w kierowaniu Zarządu przejął w latach 1985-1993 prof. dr Ludwik Szlęzak, ordynator Oddziału Laryngologicznego Szpitala F. Raszei. Za kadencji nowego Przewodniczącego organizowano kilkudniowe kursy dla prelegentów rekrutowanych spośród nauczycieli, pracowników służby zdrowia, działaczy organizacji społecznych, których zadaniem było prowadzenie działalności w swoim środowisku. Dla uczestników opracowywano materiały pomocnicze „Skutki zdrowotne i społeczne palenia tytoniu”. W tym też czasie nasilono kampanie przeciwtytoniowe w środkach masowego przekazu. Wzrosła również liczba prelekcji i wykładów.

Po śmierci prof. L. Szlęzaka w 1993 roku stanowisko Przewodniczącego objął dr Florian Pawlak, Dyrektor Specjalistycznego Zespołu Chorób Płuc i Gruźlicy w Poznaniu. Transformacja ustrojowa w kraju, zmiany ekonomiczne i brak zainteresowania działalnością społeczną pogłębiły kryzys w Towarzystwie. Przestały istnieć koła terenowe, ustaje działalność Polskiego Towarzystwa Przeciwytoniowego w Warszawie. Wielu działań nie można było zrealizować ze względu na brak środków finansowych.

W roku 1996 wydano publikację (na bazie materiałów kursowych) w formie skryptu „Skutki społeczne i zdrowotne palenia tytoniu” w ilości 800 egz., a w 1991 roku książkę „Tytoń a zdrowie i sprawność fizyczna”, w nakładzie 5 tys. egz. w wydawnictwie „Róźdzkarz”. Dzięki zaangażowaniu Polskiego Towarzystwa Przeciwytoniowego Oddziału Wojewódzkiego w Poznaniu, Państwowy Zakład Ubezpieczeń w Poznaniu zakupił 2 tys. egz. wyżej wymienionego skryptu, który następnie trafił do zakładów pracy, bibliotek szkolnych, placówek służby zdrowia na terenie całego województwa.

W tym okresie zacieśniono współpracę z medycznymi towarzystwami naukowymi, referując tematykę przeciwytoniową na spotkaniach tych towarzystw. Realizowano długofalową akcję pod hasłem „Szkoła bez dymu tytoniowego”, mającą doprowadzić do niepalenia tytoniu przez nauczycieli, personel i młodzież szkolną. Każdego roku działalność Towarzystwa, nasilała się w okresie 31 maja w związku ze „Światowym Dniem bez Tytoniu” oraz w listopadzie współorganizując razem z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu - Działem Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Akcję „Rzuć Palenie Razem z Nami”. Między innymi w ramach sfinansowanych przez Ministerstwo Zdrowia kart konkursowych „Wielkopolska bez Papierosa” pod hasłem „My Nie Palimy Rzuć Palenie i Ty”, które rozprawdzano w ramach akcji skierowanych do palaczy z propozycją udziału w konkursie.

W 1995 roku ziściło się marzenie działaczy Towarzystwa, aby wszystkim działaniom nadać solidne podstawy prawne.

Sejm uchwalił Ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. O Ochronie Zdrowia Przed Następstwami Używania Tytoniu i Wyrobów Tytoniowych DZ. U nr 10 poz. 55.

W latach 1996-2003 stanowisko Przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Przeciwytoniowego Oddziału Wojewódzkiego w Poznaniu objął dr med. Zbigniew Bartkowiak.

dr Z. Bartkowiak

W tym okresie nadal kontynuowano działania wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz wśród palaczy tytoniu.

Z inicjatywy członka Zarządu mgr inż. Tadeusza Kierysa i dzięki jego staraniom w maju 1990 r. przygotowano Memoriał „Biologiczna Bomba Zegarowa”, który wysłano do najwyższych władz – Sejmu, Rządu, instytucji centralnych, oraz do wszystkich ówczesnych posłów. Treścią Memoriału były aspekty zdrowotne i ekonomiczne palenia tytoniu, sformułowano wtedy konkretne wnioski i propozycje. Memoriał stworzył w sejmie przychylny klimat i przyczynił się do nowelizacji Ustawy (zmiana Ustawy z 5 listopada Dz. U. nr 96 z 3 grudnia 1999 poz. 1107).

W 1999 roku Towarzystwo wystosowało kolejne pismo do posłów zwracające uwagę na szkodliwą politykę Rządu, preferującą interesy producentów papierosów kosztem zdrowia obywateli.

mgr inż. T. Kierys

Polskie Towarzystwo Przeciwytytoniowe - Oddział Wojewódzki w Poznaniu włączał się do organizowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu - Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia konkursów dla dzieci i młodzieży lansujących modę na niepalenie min. konkurs pod hasłem „Palić nie palić, oto jest pytanie”, który organizowany jest do dnia dzisiejszego.

Przez 45 lat Społeczny Ruch Przeciwytytoniowy w Poznaniu opierał się głównie na oddanych sprawie społecznikach - lekarzach, z których wymienić należy głównie: dr Józefa Granatowicza, prof. Ludwika Szlęzaka, prof. Eligiusza Preislera, dr Zbigniewa Bartkowiaka, dr Floriana Pawlaka, dr Marię Juchnowicz, dr Elżbietę Dąbrowską, dr Zbigniewa Plenzlera, oraz pracownikach Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu m.in. mgr Stanisławie Hałasik i Renacie Ślendar.

dr M. Juchnowicz, dr E. Dąbrowska

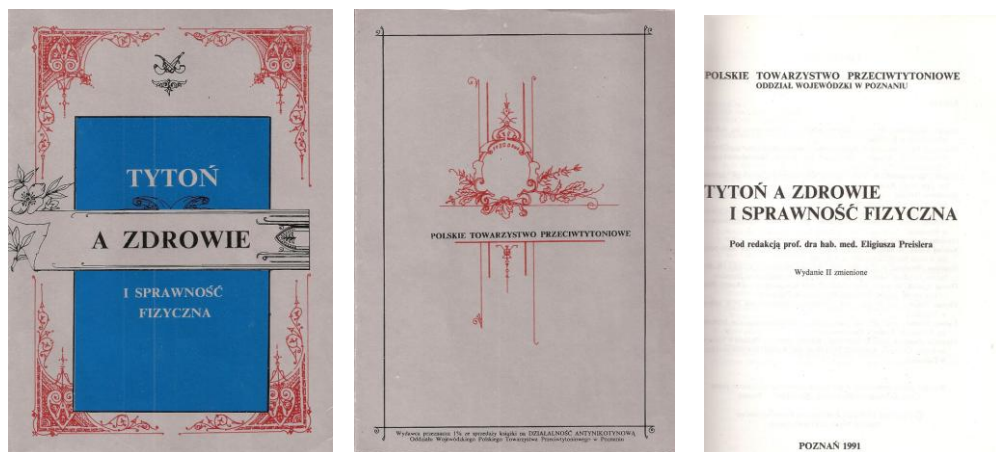

mgr S. Hałasik

Ze względów osobowych i organizacyjnych Polskie Towarzystwo Przeciwytoniowe-Oddział Wojewódzki w Poznaniu zakończył swoją działalność w roku 2006 po śmierci ostatniego Przewodniczącego dr Zbigniewa Bartkowiaka.

Działania o tematyce antytytoniowej są kontynuowane z dużym zaangażowaniem przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa wielkopolskiego.

Opracowano na podstawie materiałów archiwalnych Polskiego Towarzystwa Przeciwytoniowego, Oddziału Wojewódzkiego w Poznaniu.

Tytoń a zdrowie i sprawność fizyczna, 1991, red: prof. dr hab. Eligiusz Preisler, Polskie towarzystwo Przeciwytoniowe, Oddział Wojewódzki w Poznaniu